

DOZIMETRIE U TERAPIÍ 177LU — TEORIE A PRAXE

T Kráčmerová, D Prchalová, S
Šimůnková, A Keňová, T
Řeháček

DOPORUČENÍ

MIRD Pamphlet No. 26: Joint EANM/MIRD Guidelines for Quantitative ^{177}Lu SPECT Applied for Dosimetry of Radiopharmaceutical Therapy

2016

European Journal of Nuclear Medicine and Molecular Imaging
<https://doi.org/10.1007/s00259-022-05727-7>

Michael Ljungberg¹, Anna Keller², Mark W. Konijnenberg³, Keith F. Eckerman⁴, Yuni K. Dewaraja⁵, and Katarina Sjögren-Gleisner¹

GUIDELINES

In collaboration with SNMMI MIRD Committee: Wesley E. Bolch, A. Bertrand Brill, Frederic Fahey, Darrell R. Fisher, Robert Howell, W. Howell, Ruby F. Meredith, George Sgouros, and Pat Zanzonico, and the EANM Dosimetry Committee: Klaus Bacher, Carlo Chiesa, Glenn Flux, Michael Lassmann, Lidia Strigari, and Stephan Walrand.

EANM dosimetry committee recommendations for dosimetry of ^{177}Lu -labelled somatostatin-receptor- and PSMA-targeting ligands

¹Department of Medical Radiation Physics, Lund University, Lund, Sweden; ²Radiology Department, Medical Imaging Research Centre, University of British Columbia, Vancouver, Canada; ³Department of Nuclear Medicine, Erasmus University Medical Center, Rotterdam, Holland; ⁴Easterly Scientific, Knoxville, Tennessee; and ⁵Department of Radiology, University of Michigan Medical School, Ann Arbor, Michigan

Katarina Sjögren Gleisner¹ · Nicolas Chouin² · Pablo Minguez Gabina^{3,4} · Francesco Cicone^{5,6} · Silvano Gnesin⁷ · Caroline Stokke^{8,9} · Mark Konijnenberg^{10,11} · Marta Cremonesi¹² · Frederik A. Verburg¹⁰ · Peter Bernhardt^{13,14} · Uta Eberlein¹⁵ · Jonathan Gear¹⁶

Received: 4 November 2021 / Accepted: 13 February 2022
 © The Author(s) 2022

Eur J Nucl Med Mol Imaging (2013) 40:800–816
 DOI 10.1007/s00259-012-2330-6

GUIDELINES

NANETS/SNMMI Procedure Standard for Somatostatin Receptor–Based Peptide Receptor Radionuclide Therapy with ^{177}Lu -DOTATATE

2019

Thomas A. Hope^{1,2}, Amanda Abbott³, Karen Colucci⁴, David L. Bushnell^{5,6}, Linda Gardner⁷, William S. Graham¹, Sheila Lindsay⁸, David C. Metz⁹, Daniel A. Pryma¹⁰, Michael G. Stabin¹¹, and Jonathan R. Strosberg¹²

The joint IAEA, EANM, and SNMMI practical guidance on peptide receptor radionuclide therapy (PRRNT) in neuroendocrine tumours

John J. Zaknun · L. Bodei · J. Mueller-Brand · M. E. Pavel · R. P. Baum · D. Hörsch · M. S. O’Dorisio · T. M. O’Dorisio · J. R. Howe · M. Cremonesi · D. J. Kwekkeboom

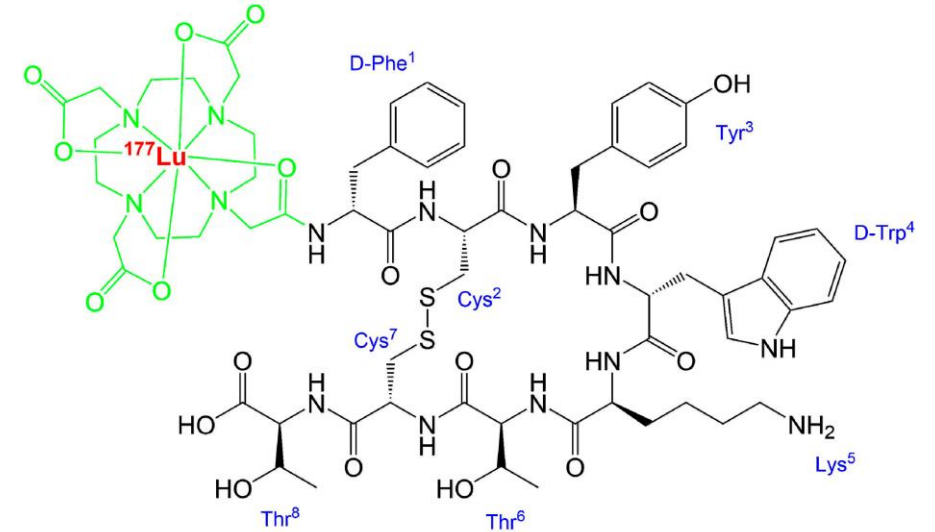
KLINICKÉ APLIKACE

^{177}Lu -SSR (somatostatin receptor)

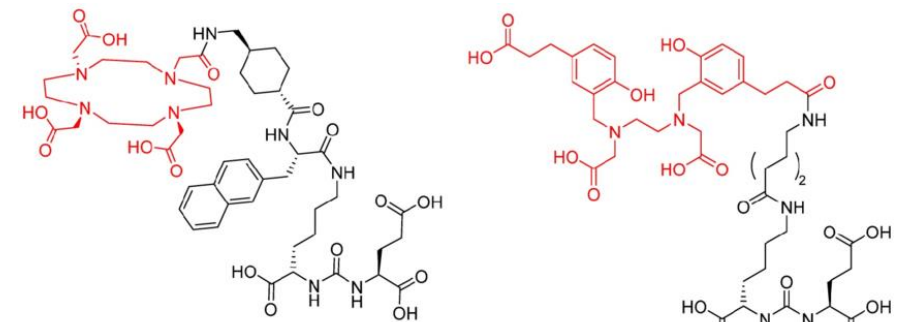
- ^{177}Lu vázané na DOTA-TATE (Luthatera®) nebo DOTA-TOC
- alternativně lze navázat také na ^{68}Ga , ^{90}Y a ^{111}In
- neuroendokrinní tumory (NET) nebo meningiomy

^{177}Lu -PSMA (prostate-specific membrane antigen)

- ^{177}Lu vázané na PSMA-617 (Pluvicto™) nebo PSMA imaging and therapy (I&T)
- alternativně lze navázat na ^{68}Ga nebo $^{99\text{m}}\text{Tc}$
- metastatický adenokarcinom prostaty (metastaticky kastrálně rezistentní Ca prostaty)

radionuclide (^{177}Lu) + chelator (DOTA) + targeting peptide (octreotate)

(a)

(b)

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI ^{177}Lu

poločas přeměny 6,647 dní

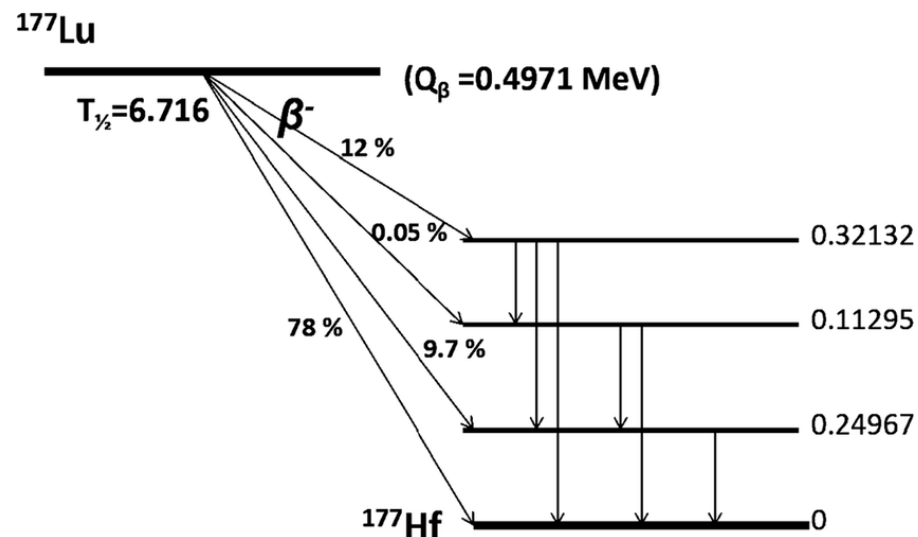
přeměna na stabilní $^{177}\text{-Hafnium}$

emituje elektrony (β^- zářič a vnitřní konverze) o střední energii 147 keV

dosah v měkkých tkáních 0,28 mm

emituje gamma záření

- 112,9 keV (6,2%)
- 208,4 keV (10,4%)
- 249 keV (0,2%)
- 321 keV (0,2%)

KRITICKÉ ORGÁNY

Krevní elementy a kostní dřeň

- na toxicitu má vliv metastatické postižení kostí a předchozí chemoterapie
- toxicita grade 3-4 u DOTA-TATE přibližně u 10-15 % pacientů a přibližně 10 % u PSMA
- nízké hodnoty krevních destiček a neutrofilů se objeví za 3-4 týdny, úplné zotavení během 3-4 měsíců
- prahová dávka pro těžkou hematologickou toxicitu je 2 Gy
  - u ^{177}Lu -Satorotide Tetraxetan se projevila trombocytopenie 4. stupně u dávky $>1,5$ Gy

Játra

- není kritickým orgánem
- u současné aplikace monoklonálních protilátek značených ^{177}Lu je třeba játra monitorovat

KRITICKÉ ORGÁNY

Ledviny

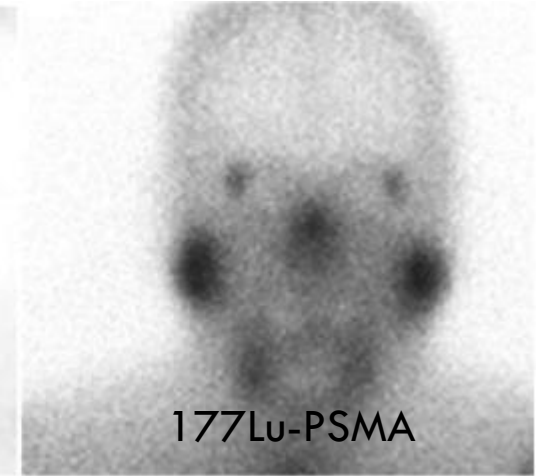
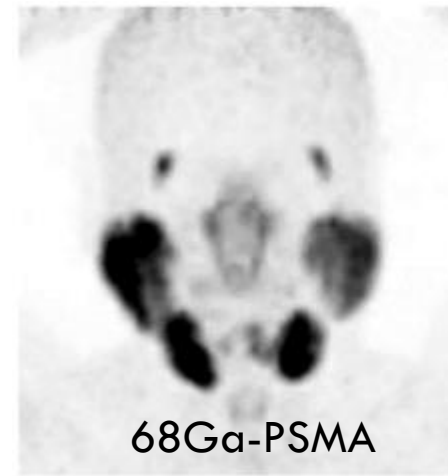
- v důsledku přirozené akumulace radiofarmaka a fyziologické exkreci pro obě radiofarmaka
- OAR pouze pro ^{177}Lu -SSRT kvůli nespecifickým mechanismům příjmu proximálními tubulárními buňkami
- akutní radiační nefropatie mezi 6 m - 1 rokem
- chronická radiační nefropatie spočívá v poškození cév a progresivní ztrátou parenchymálních buněk – následuje po akutním syndromu nebo až po letech
- aplikace aminokyselin
- limitní absorbované dávky z EBRT 23-28 Gy, nebo 40 Gy u pacientů bez rizikových faktorů
- dle studií tolerance ledvin je vyšší, než stanovený limit

Hypofýza

- má vysokou akumulaci SSR
- ozáření může ovlivnit hypotalamo-hypofyzární osu
- z EBRT limit 20 Gy (nedostatek růstového hormonu), 45 Gy (panhypopituitarismus)
- typická střední dávka $0,89 \text{ Gy/GBq/aplikaci}$ ($0,46 - 1,8 \text{ Gy/GBq}$) = **13,6 – 53,3 Gy**

KRITICKÉ ORGÁNY

Slinné žlázy

- slinné žlázy zahrnují 3 páry žláz – příušní, submandibulární a sublingvální
- díky 68Ga-PSMA identifikován 4. pár – tubulární žlázy v oblasti nosohltanu
- vede ke snížení slinění u pacientů (xerostomie)
- dosud není publikovaná toleranční dávka, zkoumá se vliv ochrany slinných žláz (chlazení, polyglutamátové tablety)
- limitní absorbované dávky z EBRT 10 Gy (nízká toxicita pro příušní žlázy)
- proto byl navržen dávkový limit 20 Gy
- typická střední dávka 0,5-1,9 Gy/GBq/aplikaci = **14,8 - 84,4 Gy**

Slzné žlázy

- přirozená akumulace 177Lu-PSMA
- zatím nebyl hlášen žádný významný výskyt xeroftalmie (suchých očí) – zatím hlášeny toxicity u 225Ac-PSMA
- z EBRT limit 25 Gy
- typická střední dávka 0,4-3,8 Gy/GBq/aplikaci = **11,8 - 168,7 Gy**

CÍLOVÉ ORGÁNY

Nádory SSR

- existují korelace mezi absorbovanou dávkou a odpovědí, ale potřebná absorbovaná dávka ještě nebyla stanovena
- pro DOTA-TATE byly prezentovány vztahy mezi redukcí průměru/objemu a jejich kumulovanou absorbovanou dávkou pro pankreatické NET a NET tenkého střeva

Nádory PSA

- vyšší absorbované dávky u PSA-respondentů (medián 14 Gy) oproti nereagujícím (medián <10 Gy)
  - dávka vypočítána napříč všemi lézemi

CO JE POTŘEBA ZNÁT K VÝPOČTU DÁVKY

pro výpočet je použit MIRD formalismus

$$D(r_T, \tau) = \int_0^{\tau} \dot{D}(r_T, t) dt = \sum_{r_S} \tilde{A}(r_S, \tau) S(r_T \leftarrow r_S)$$

S-faktor lze vypočítat pomocí tabelovaných hodnot emitované energie na rozpad fotonu (zanedbatelné) a elektronu; z vlastní střední energie beta záření, nebo z tabelovaných hodnot S-faktoru

	$\Delta_{177\text{Lu,ph}}$	$\Delta_{177\text{Lu,e}}$
Olinda v.1 a v.2	35,1 keV Bq ⁻¹ s ⁻¹ 0,02024 mJ MBq ⁻¹ h ⁻¹	147,2 keV Bq ⁻¹ s ⁻¹ 0,08490 mJ MBq ⁻¹ h ⁻¹
IDAC-Dose 2.1 a OpenDose	35,1 keV Bq ⁻¹ s ⁻¹ 0,02024 mJ MBq ⁻¹ h ⁻¹	147,9 keV Bq ⁻¹ s ⁻¹ 0,08532 mJ MBq ⁻¹ h ⁻¹
National Nuclear data center	33,4 keV Bq ⁻¹ s ⁻¹ 0,01927 mJ MBq ⁻¹ h ⁻¹	147,1 keV Bq ⁻¹ s ⁻¹ 0,08484 mJ MBq ⁻¹ h ⁻¹

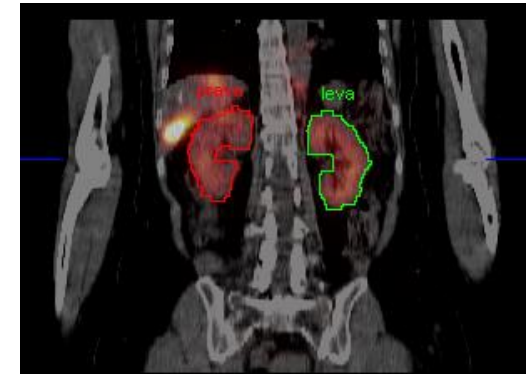
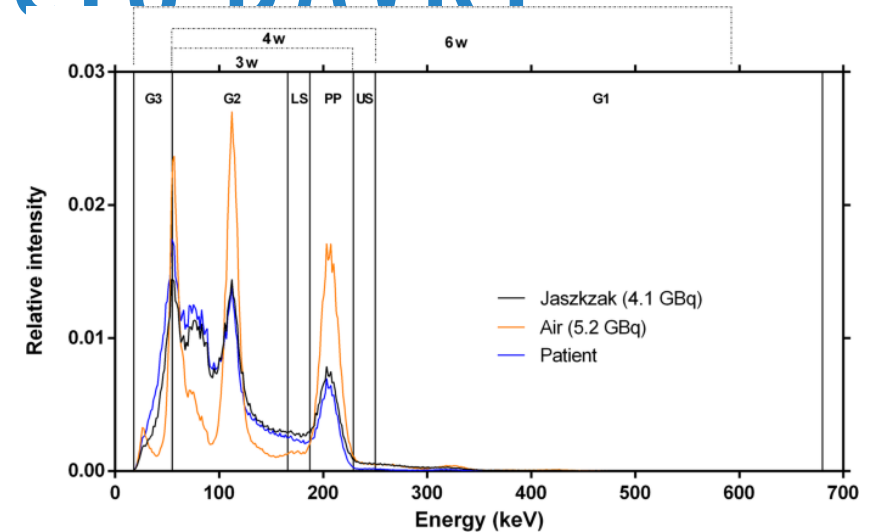
S-faktor pro samoozáření	Váha (g)	S-faktor (mGy MBq ⁻¹ h ⁻¹)
S(kidney ← kidney)	422	0,204
S(liver ← liver)	2360	0,0376
S(spleen ← spleen)	228,4	0,377
S(red marrow ← red marrow)	1394	0,0349
S(blood ← blood)	1	85,3 (v 1 ml)

CO JE POTŘEBA ZNÁT K VÝPOČTU DÁVKY

Další potřebnou věcí je kvantifikace aktivity v oblasti zájmu

- Ize vycházet z *MIRD Ph. 23 a 26*
- Ověřený měřič aktivity
- Kalibrace gamakamery
  - citlivost
- Nastavené korekce z gamakamery
  - mrtvá doba
  - rozptyl
  - efekt malého objemu (PVE)

Kromě kalibrace SPECT/CT, je vhodné mít v záloze i kalibraci pro planární snímky

AKVIZICE A REKONSTRUKCE

ME kolimátory

snímané okno

- 208 keV s oknem 20%, LS 10% a US 10%
- 113 keV s oknem 15%, LS 10% a US 10%

akvizice:

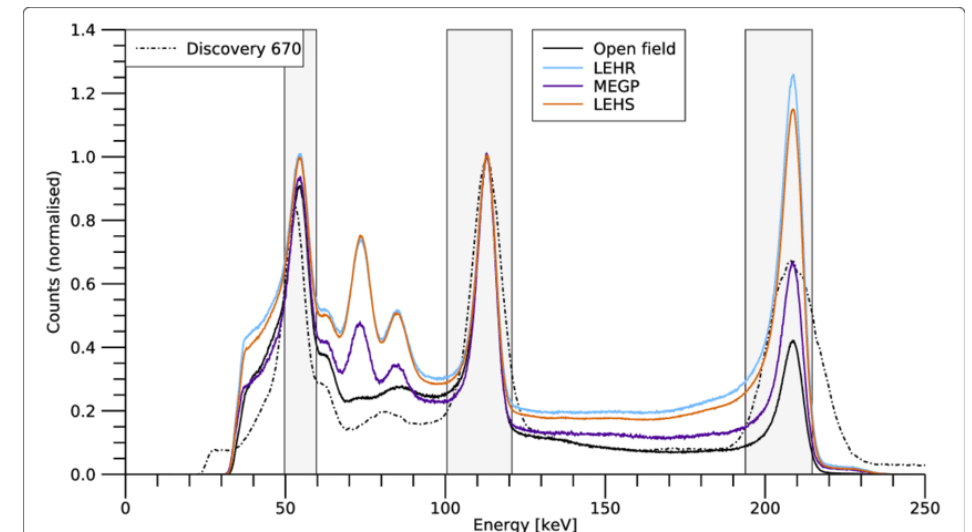
- >128x128
- 45 kroků/detektor (30-60 kroků/detektor)
- čas snímání 25 s/view (30-40 s)

CT snímek: 130 kV, CareDose4D, QA efektivních 17 mAs, řez 5 mm, (2x4,0mm)

- CT rekonstrukce : řez 5 mm, Kernel B30s
- doporučuji jemnější řezy, pokud to CT dovoluje a filtra B40 pro měkké tkáně

rekonstrukce: OSEM 3D, 6 subsetů, 5 iterací, filtr žádný, aplikace AC, RR a SC korekce

- klinický snímek stačí s menším počtem efektivních iterací, než pro kvantifikaci a lze aplikovat filtraci

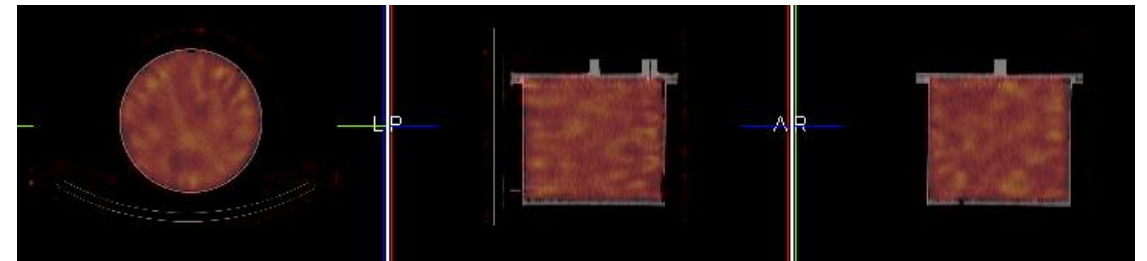
KALIBRACE A KOREKCE GAMAKAMER

vychází z MIRD Phamplet 26

(planární)/tomografická citlivost

- snímání zdroje o známé aktivitě
- např. prázdný válcový fantom

$$Q_{sp} = \frac{C_{cal}}{A_{cal}}$$

mrtvá doba

- snímání různých aktivit (7,4 GBq – 0 MBq)
- geometrie stejná jako u pacienta – rozptyl záření stejný
- např. prázdný válcový fantom
- efekt je pozorovatelný pouze pár hodin po aplikaci do 7,4 GBq = lze ho zanedbat

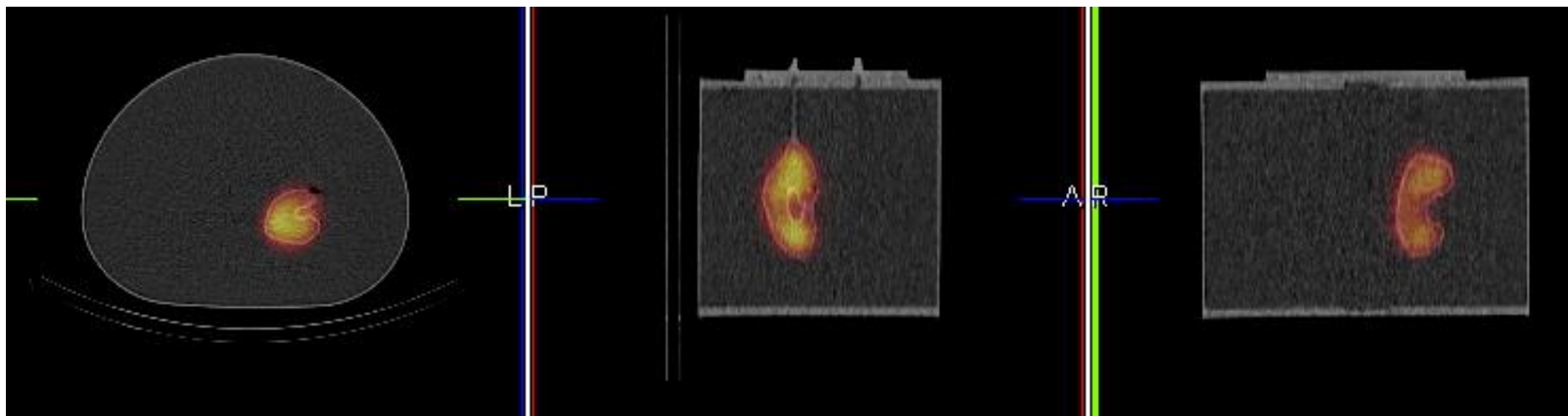
efekt malého objemu (PVE)

- pomocí fantomových studií s několika vložkami, které pokrývají relevantní klinické objemy
- u ledvin dosahuje $R = 0,8-0,9$

$$R(v) = \frac{C_R(v)}{Q_{sp} \cdot A_R(v)}$$

VERIFIKACE

velmi důležitá součást ověření správnosti aplikace kalibrace a korekce

VERIFIKACE

Siemens Symbia T2 a Siemens Symbia Intevo Excel

T	208 keV	113 keV
A_m [MBq]	22,21	20,53
A_s [MBq]	21,71	
odchylka [%]	-5,8	1,9

Intevo	208 keV	113 keV
A_m [MBq]	19,95	19,54
A_s [MBq]	21,64	
odchylka [%]	7,8	10,8

HARMONOGRAM – LEDVINY

aplikace ve středu

alespoň 3 snímky SPECT/(CT) mezi 1. a 7. dnem s rozestupy alespoň 2 dny

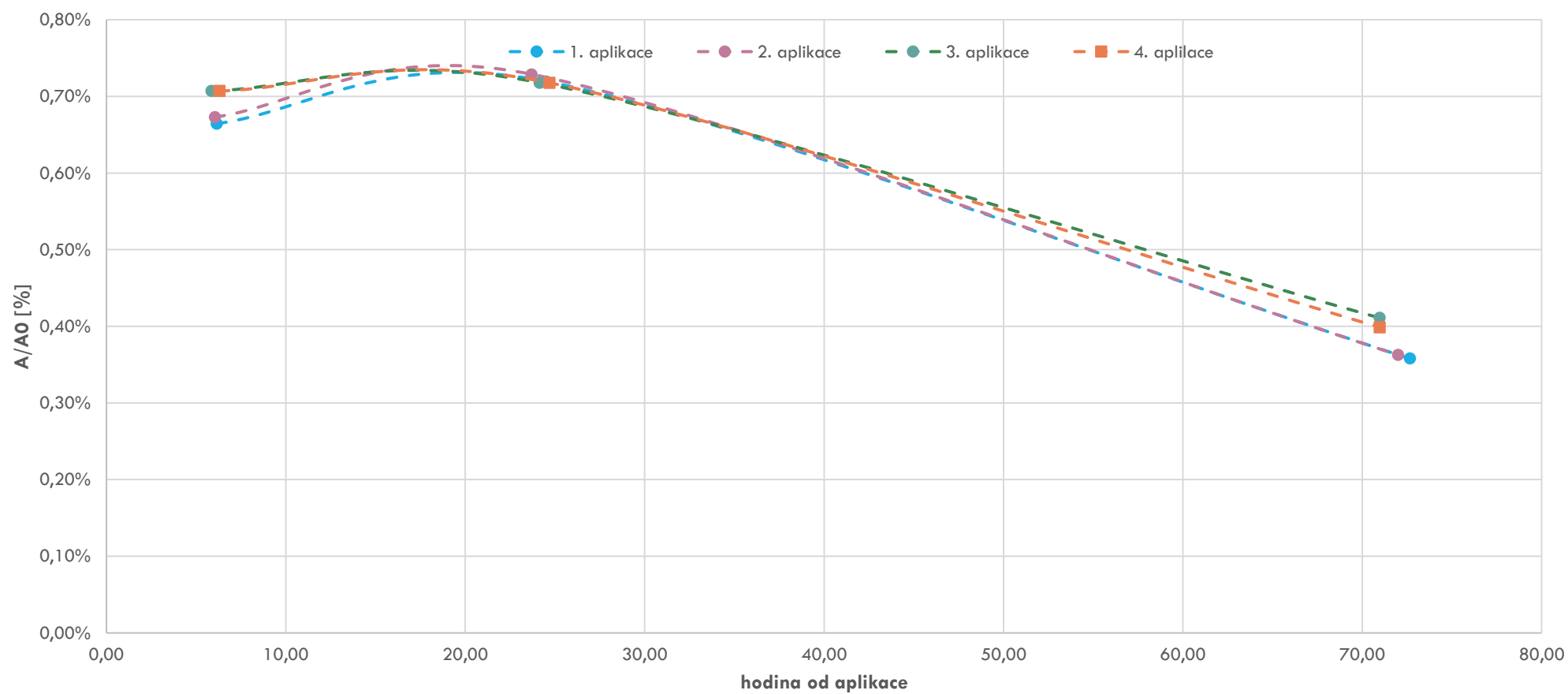
- 1. cyklus SPECT/CT: 6 – 24 – 48 – 168 hod
- ostatní cykly SPECT/CT: (6) – 24 – (48) hod

nelze aplikovat na cílové orgány !

typická střední dávka 0,54-1,00 Gy/GBq/aplikaci SSR

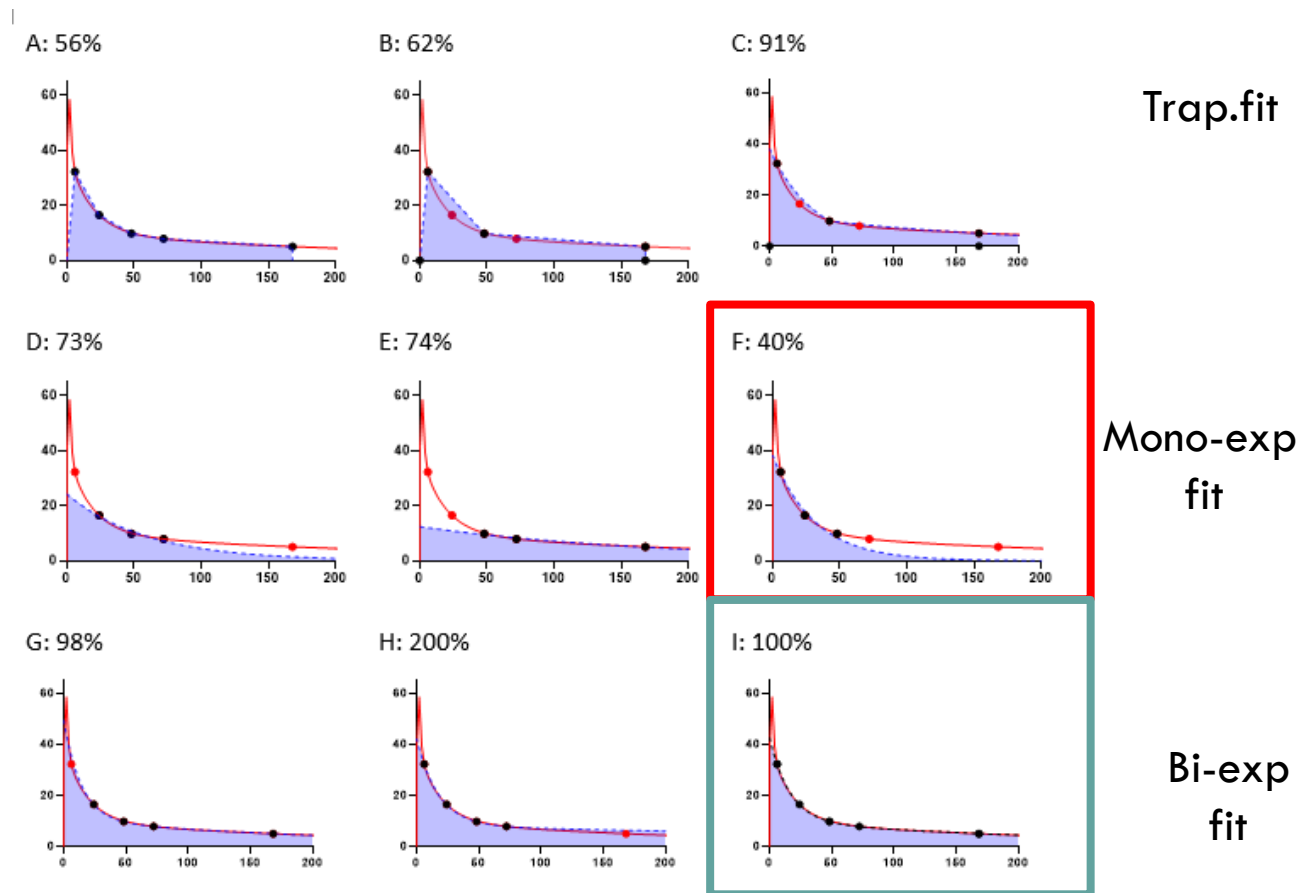
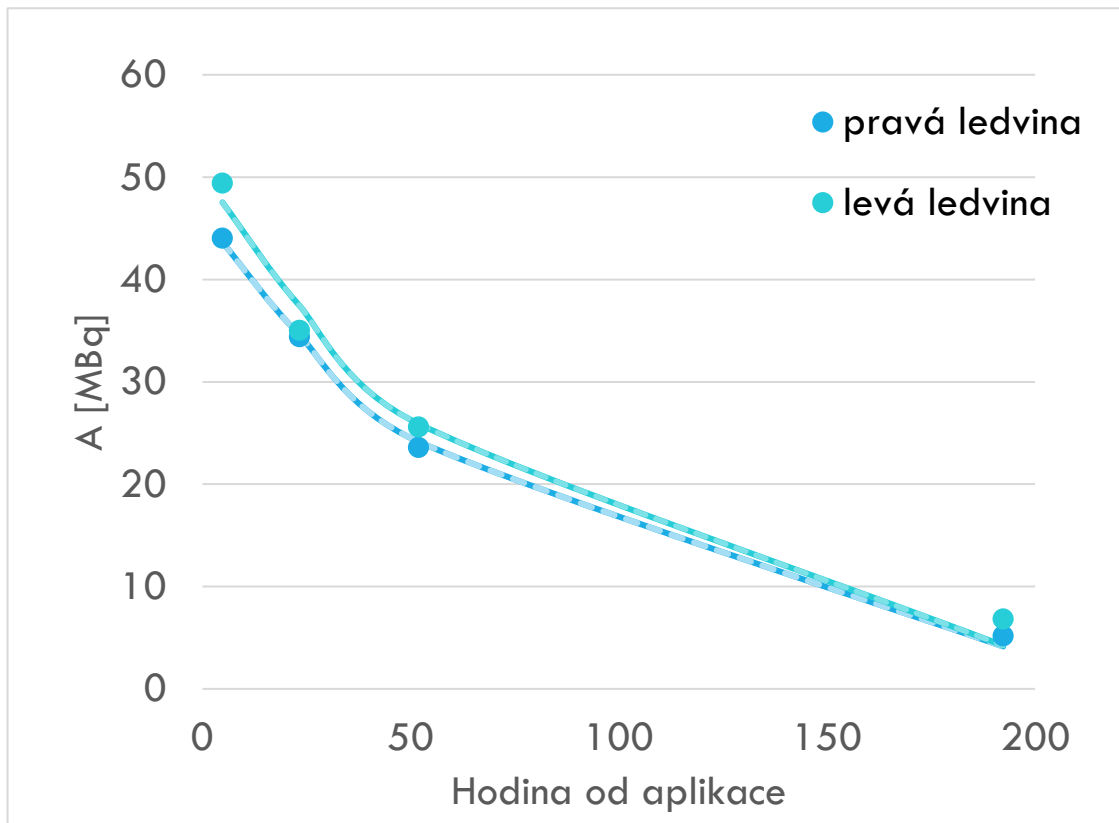
typická střední dávka 0,40-0,80 Gy/GBq/aplikaci PSMA

HARMONOGRAM — LEDVINY

HARMONOGRAM – LEDVINY A VLIV NA $\tilde{A}$

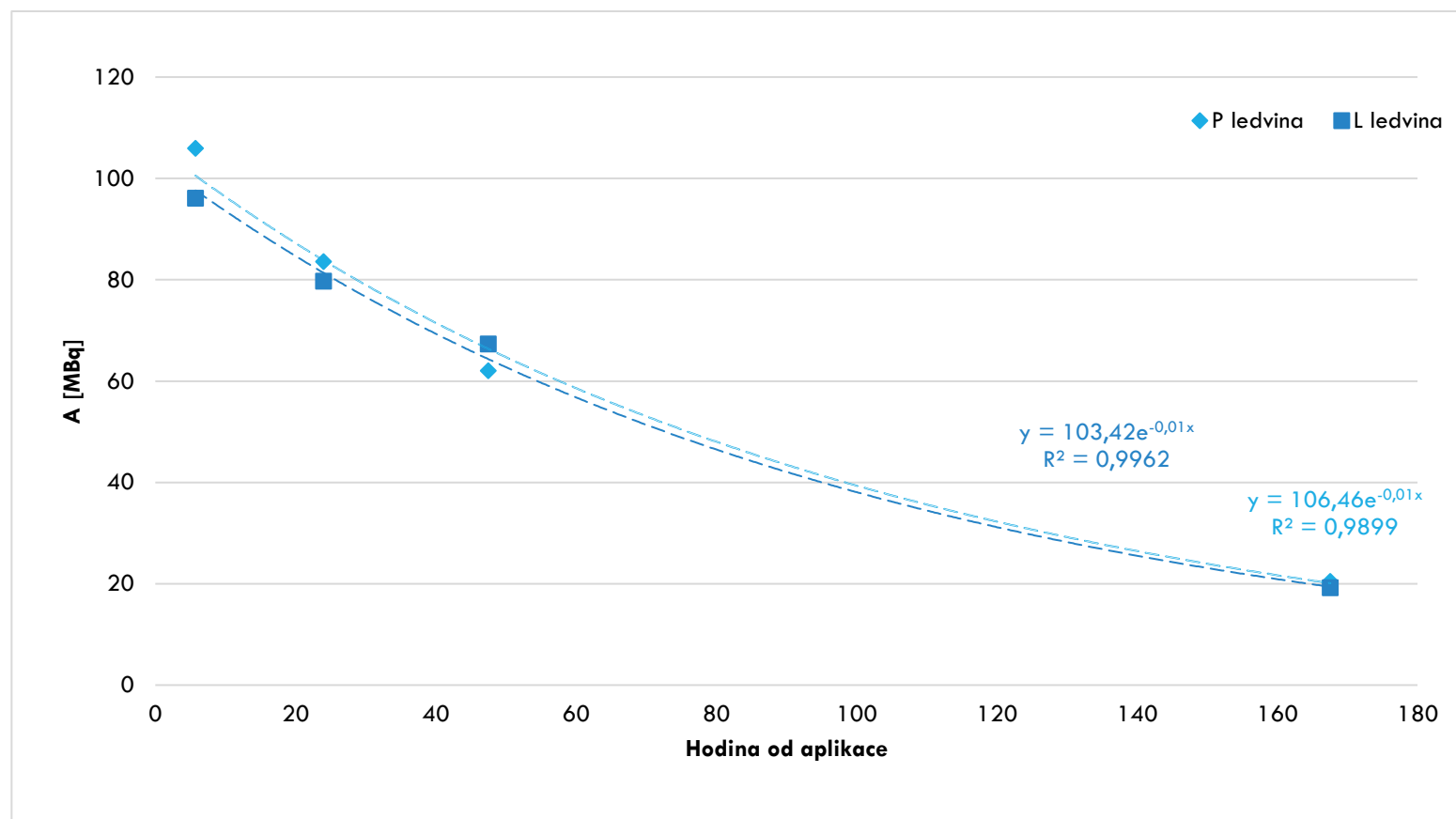
VLIV NA DÁVKU – VLASTNÍ ZKUŠENOST

D (do 168h) = 5,65 Gy

- 0,78 mGy/MBq
- 4 cykly = 23 Gy
- 6 cyklů = 34 Gy

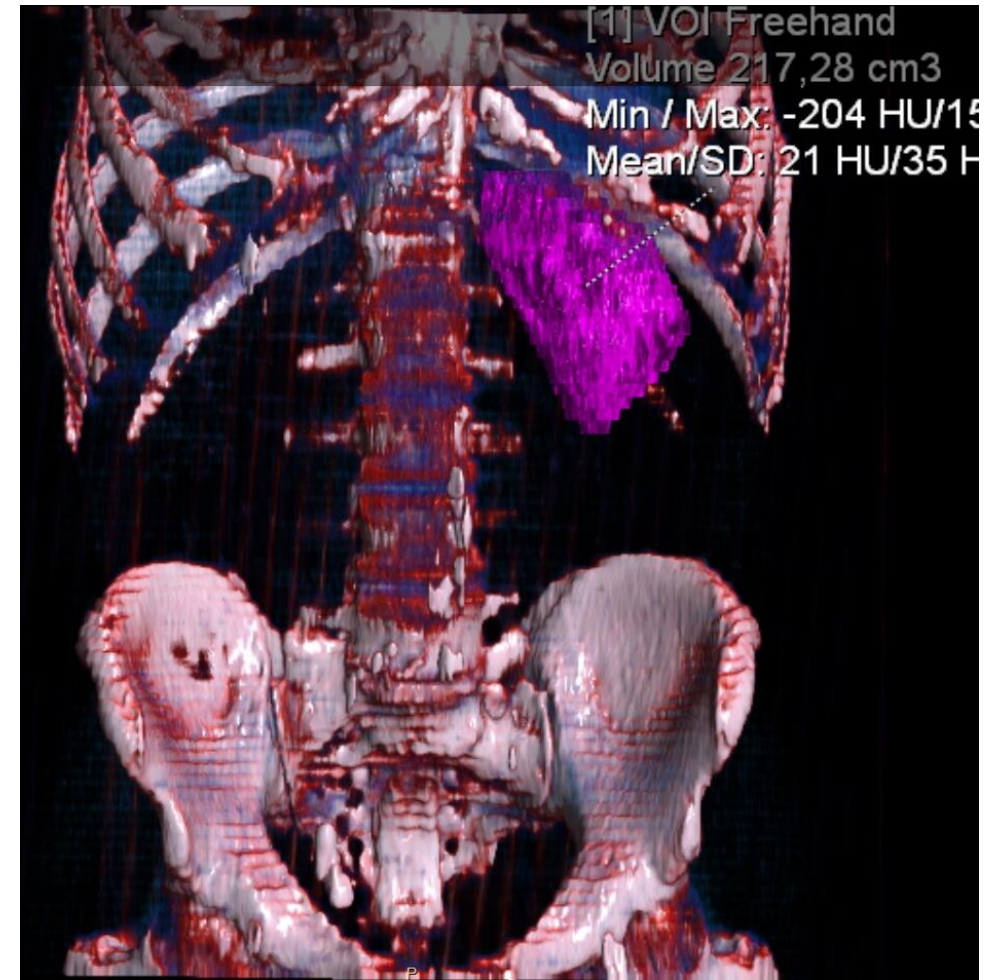
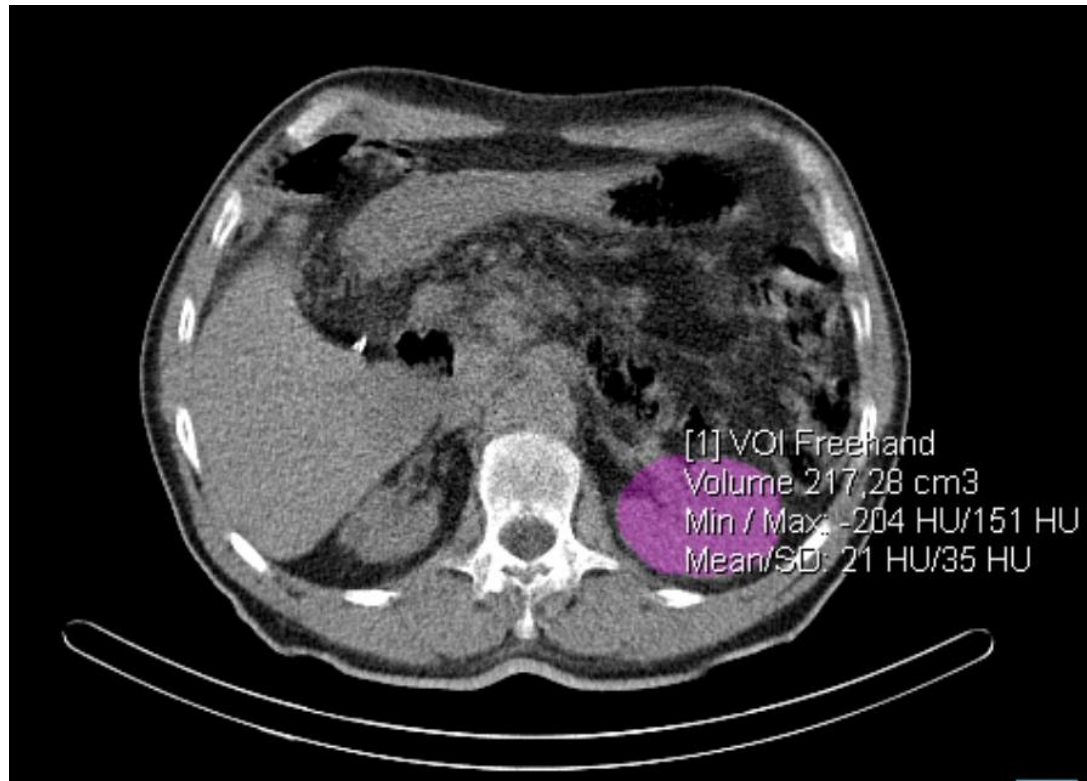
D (do 48h) = 4,69 Gy

- 0,65 mGy/MBq
- 4 cykly = 19 Gy
- 6 cyklů = 28 Gy

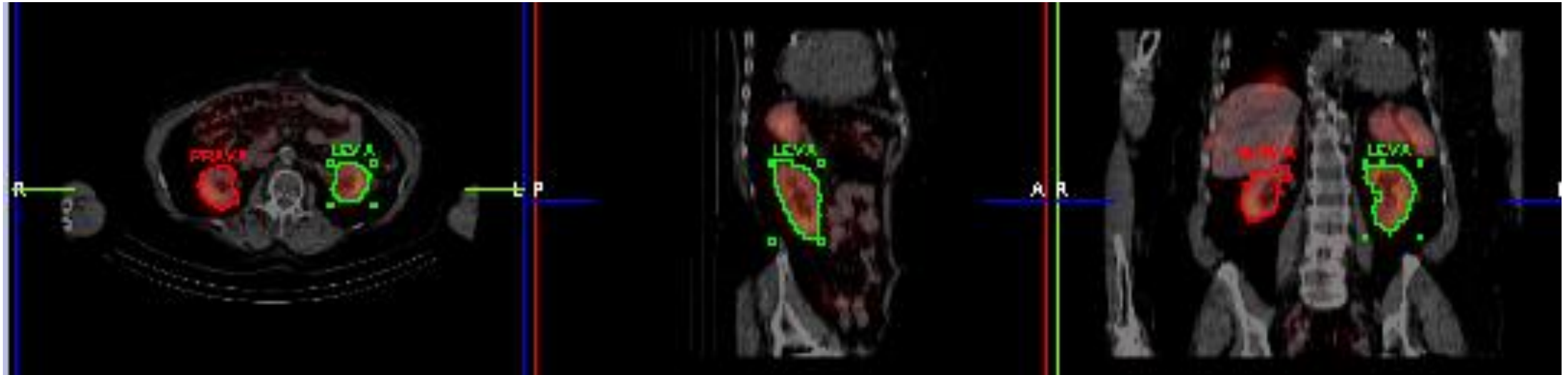

STANOVENÍ OBJEMU

provádí lékař (radiolog)

JAKÝ OBJEM ZAKRESLIT

1D DOZIMETRIE – CELOTĚLOVÁ DÁVKA

1. měření do 30 min po ukončení aplikace, a to ještě před vymočením pacienta
2. měření je provedeno po vymočení pacienta

další měření vždy po vymočení. Ideálně první dva dny každé 2 hodiny (v minimálním rozsahu do 17:00). Ostatní dny alespoň 2-3x denně s odstupem 4-6 hodin.

typická střední dávka 50 mGy/GBq/aplikaci SSR

typická střední dávka 44 mGy/GBq/aplikaci PSMA

$$D[\text{Gy}] = \tilde{A} \cdot S_{(WB \leftarrow WB)} = \tilde{A} \cdot 8,66 \cdot 10^{-5} \cdot m_p^{-0,985},$$

$$f = 1 - \left(\frac{\int_{t_1}^{t_p} A(t) dt}{\int_0^{\infty} A(t) dt} \right) < 20 \%,$$

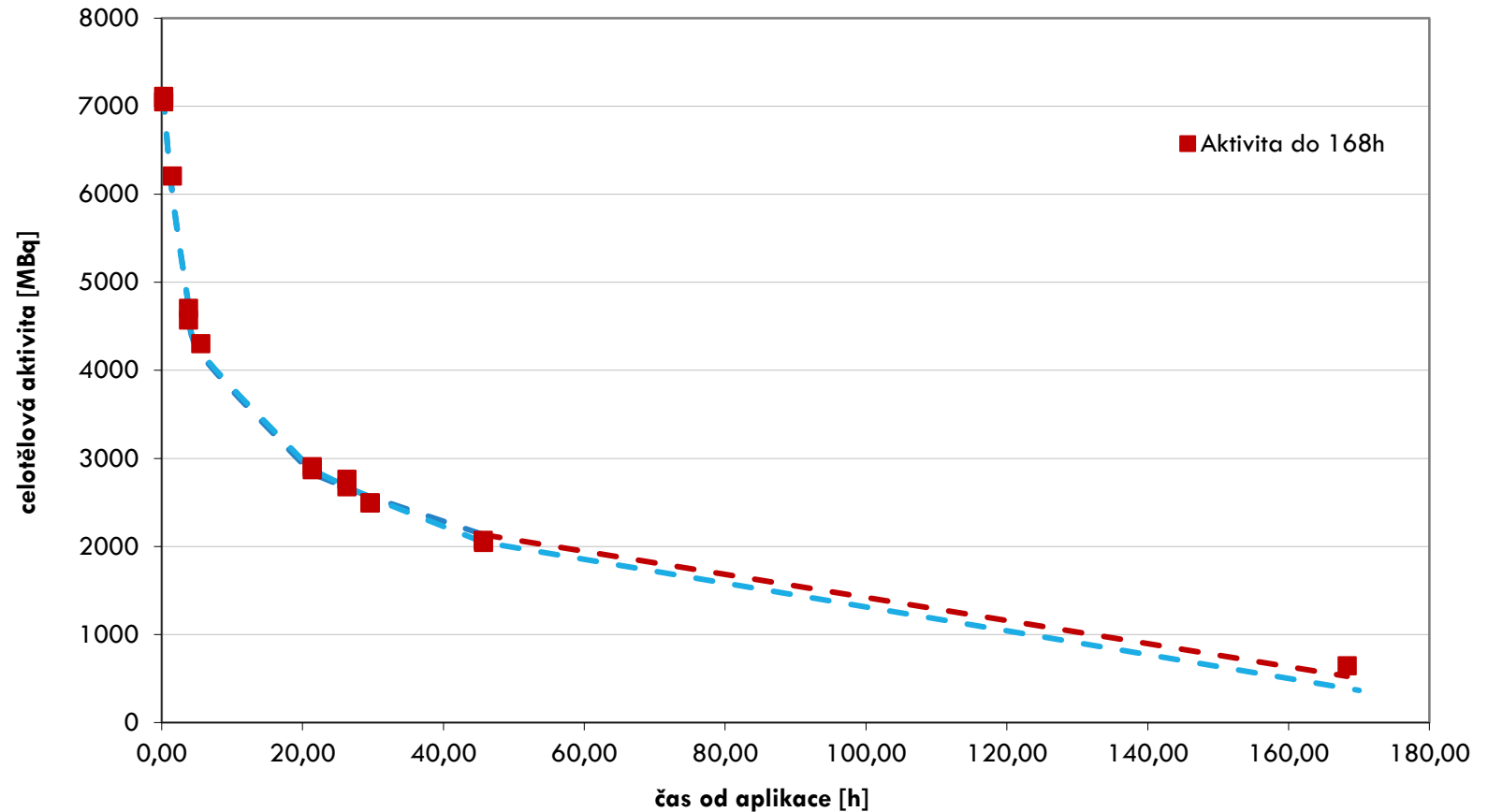
VLIV NA DÁVKU – VLASTNÍ ZKUŠENOST

D (do 168h) = 0,95 Gy

- 0,13 mGy/MBq
- 4 cykly = 3,80 Gy
- 6 cyklů = 5,70 Gy

D (do 48h) = 0,83 Gy

- 0,12 mGy/MBq
- 4 cykly = 3,32 Gy
- 6 cyklů = 4,98 Gy

1D DOZIMETRIE

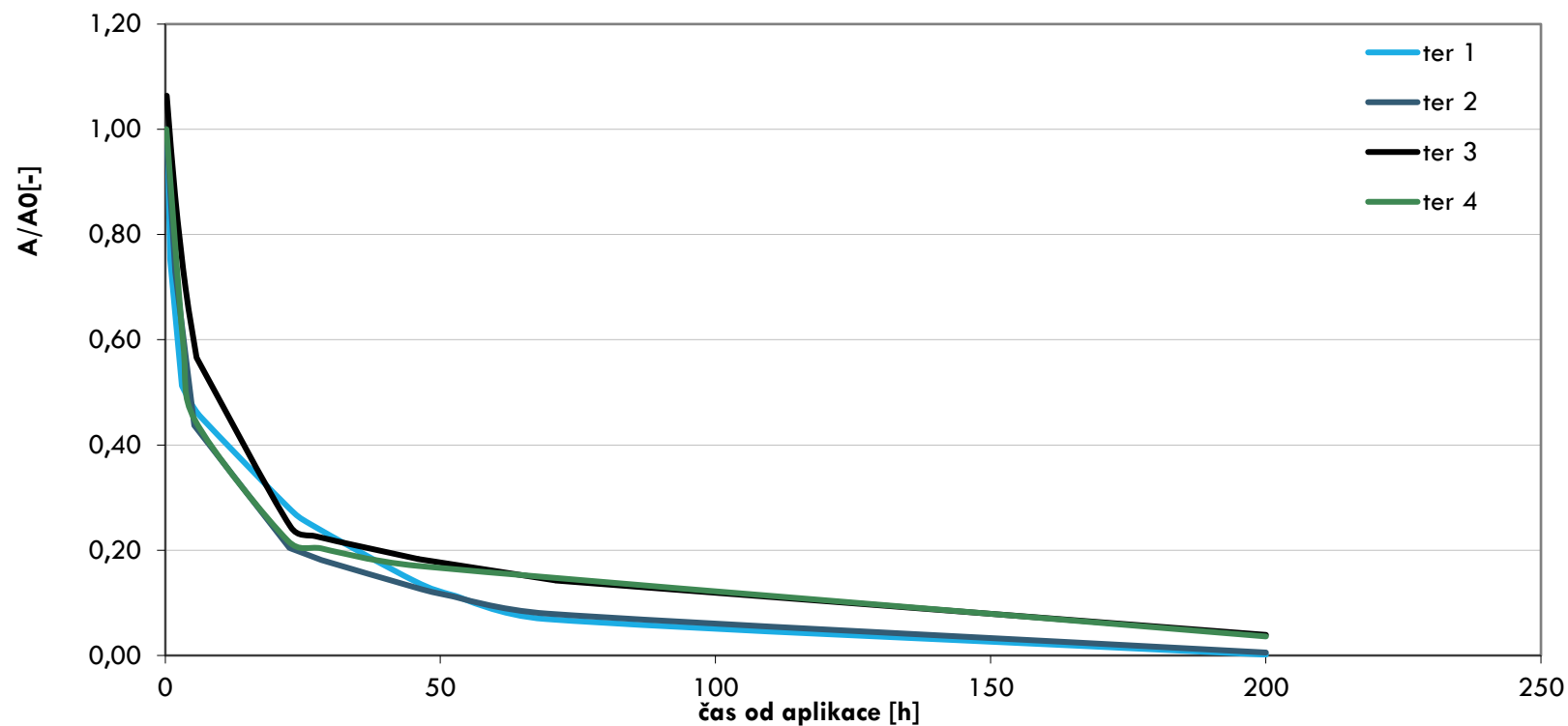
$$D_1 = 0,22 \text{ Gy}$$

$$D_2 = 0,27 \text{ Gy}$$

$$D_3 = 0,33 \text{ Gy}$$

$$D_4 = 0,28 \text{ Gy}$$

3. a 4. terapie nemá
pozdní data

DÁVKY VE FN MOTOL

aktuálně 61 aplikací

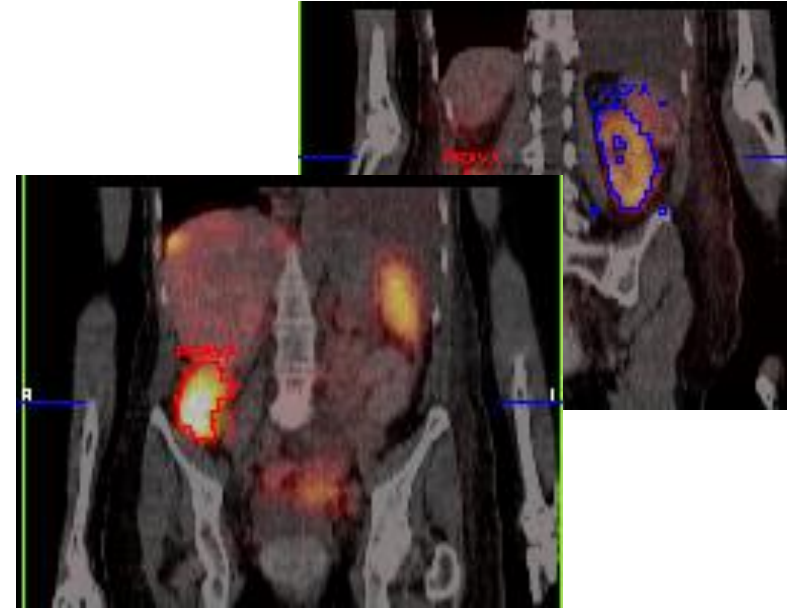
- 9x 4-cykly dokončeny
- 1x ukončení po 1.cyklu
- průměrná aplikovaná aktivita 7118 MBq

3D dozimetrie

- $0,41 \text{ mGy/MBq} = 0,30 \text{ Gy}$
- min 1,15 Gy, median 2,78 Gy, max 6,53 Gy

1D dozimetrie

- $45 \text{ mGy/GBq} = 0,32 \text{ Gy}$
- min 0,11 Gy, median 0,26 Gy, max 1,50 Gy

Tabulka 1 Aktuální terapie

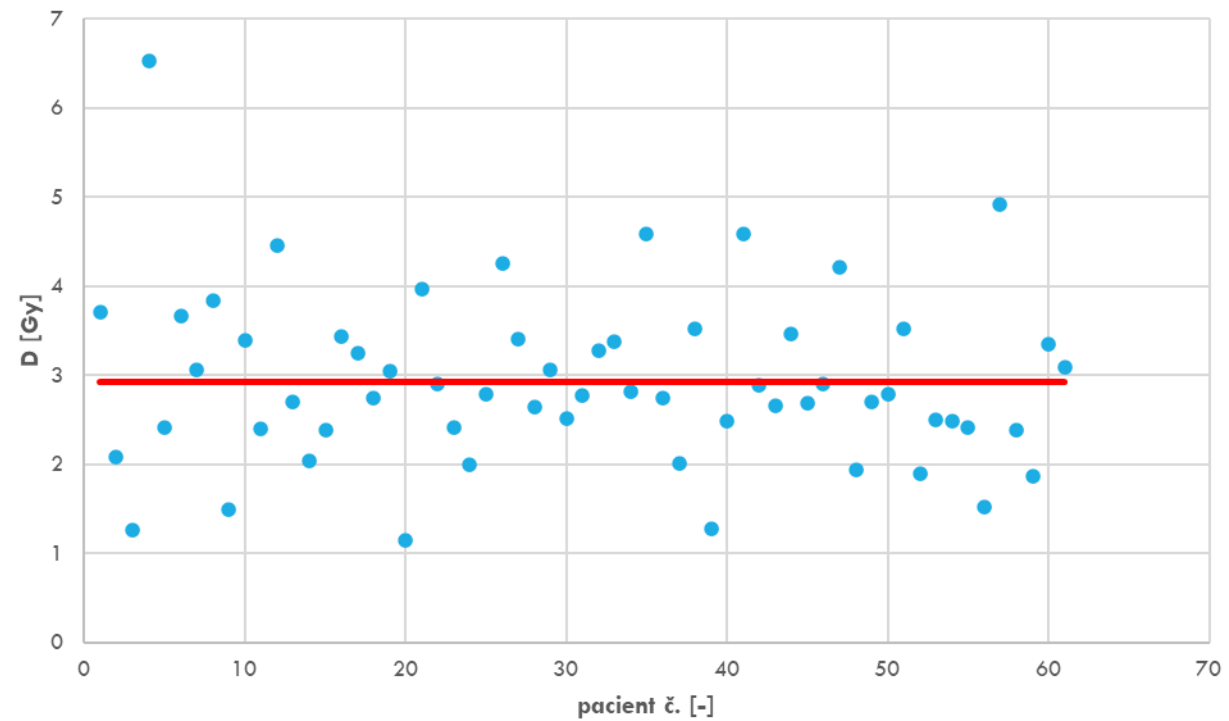
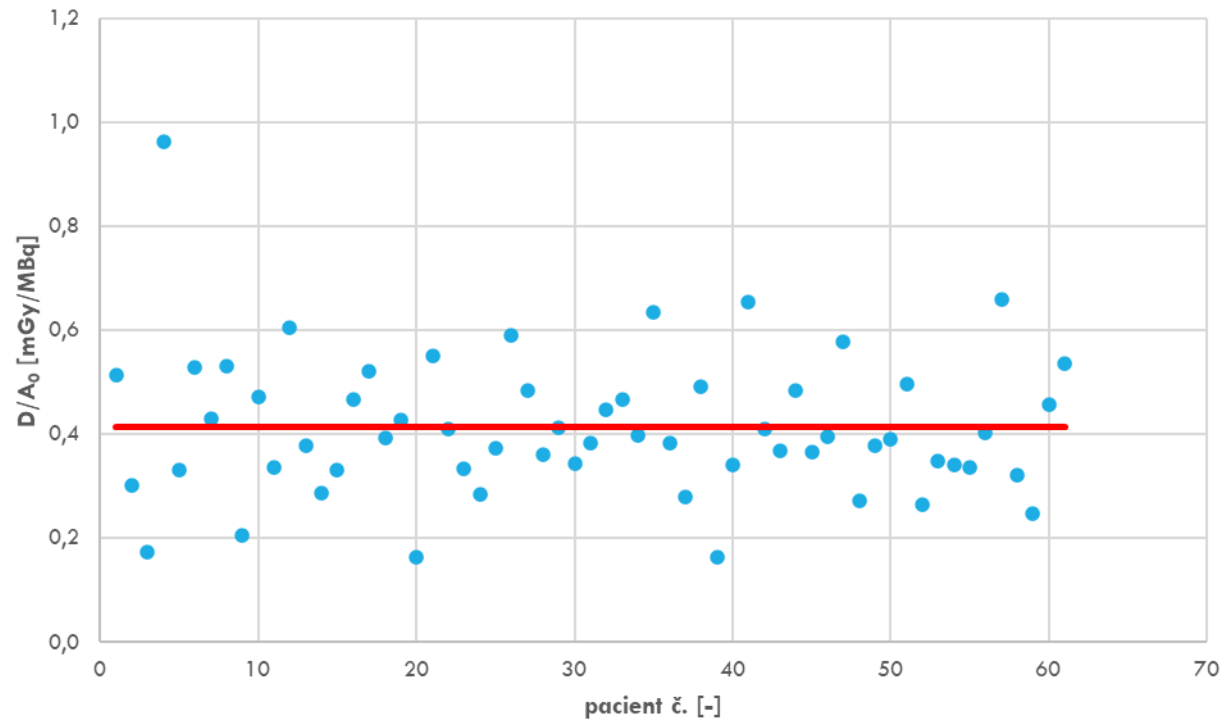
Cílový objem	Akumulace za 24 h [%]	kum. aktivita $\bar{A}$ [MBq.h]	Dávka D [Gy]
pravá ledvina	0,93	7172	2,96
levá ledvina	1,20	8879	3,19
ledviny	2,13	16025	3,08

Tabulka 2 Souhm terapií

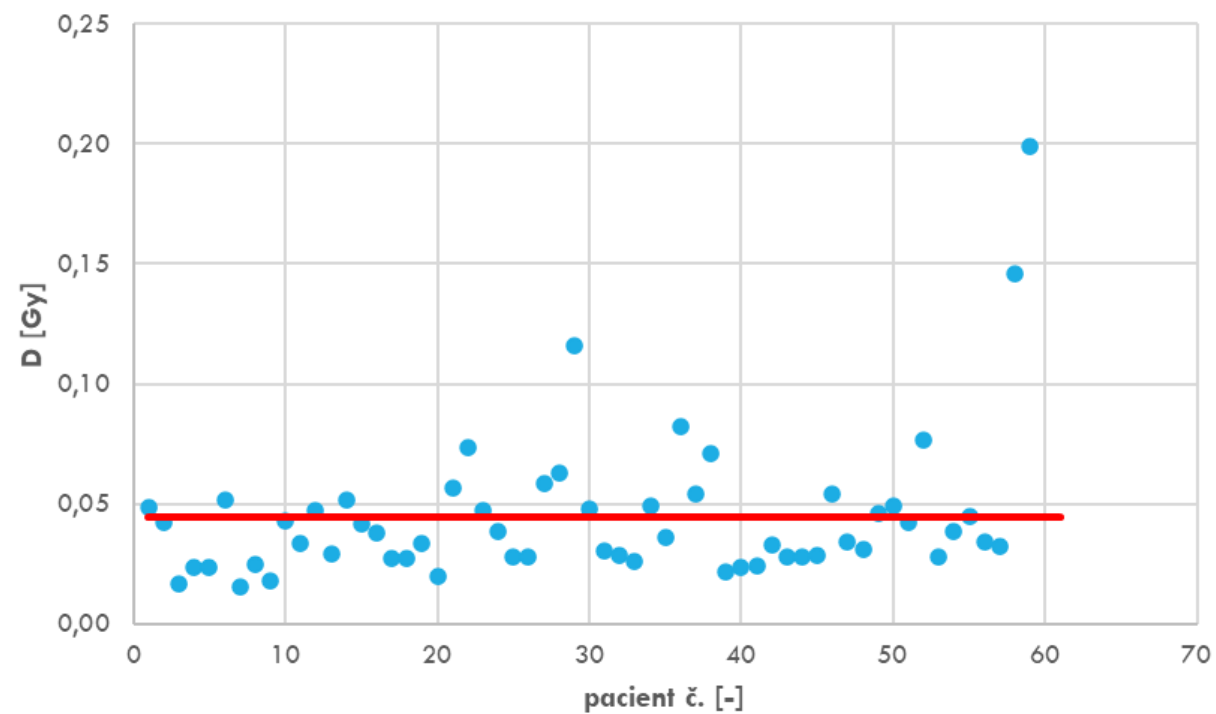
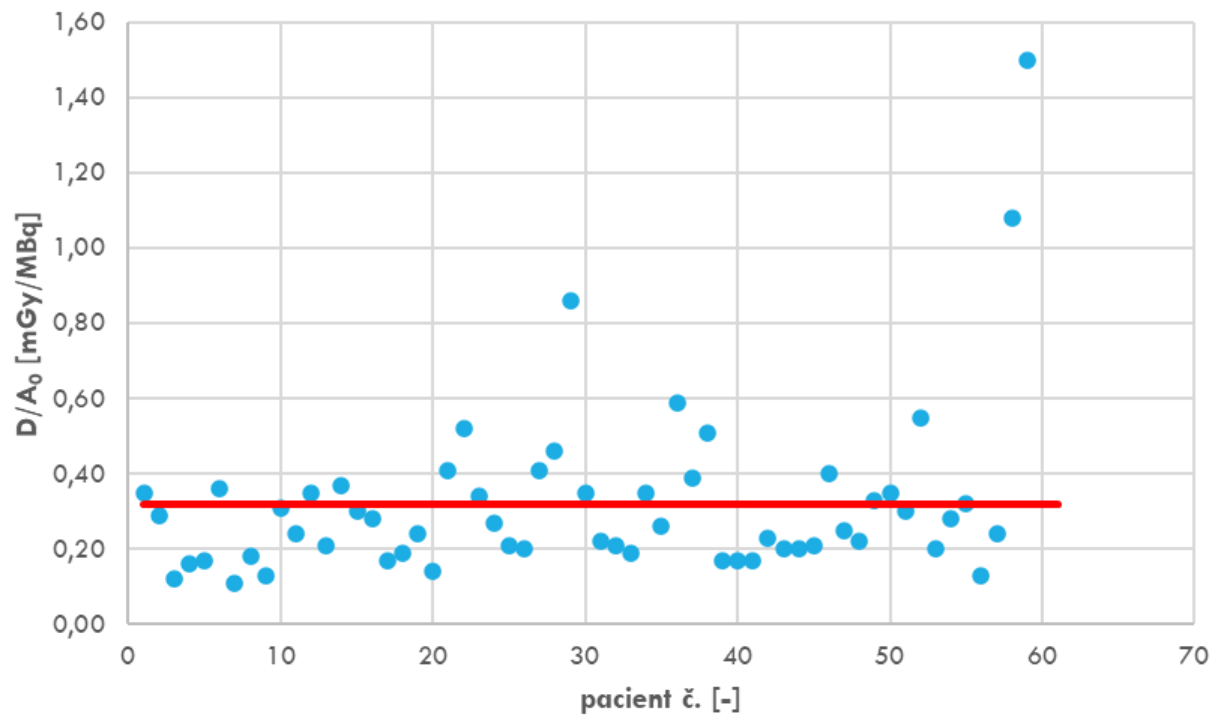
Cílový objem	Dávka D _{1,ter} [Gy]	Dávka D _{2,ter} [Gy]	Dávka D _{3,ter} [Gy]	Dávka D _{4,ter} [Gy]	Dávka D _{součet} [Gy]
pravá ledvina	1,99	2,67	3,72	2,96	11,34
levá ledvina	1,70	2,77	2,89	3,19	10,55
ledviny	1,85	2,72	3,27	3,08	10,95

NAŠE VÝSLEDKY - LEDVINY

NAŠE VÝSLEDKY – CELOTĚLOVÁ DOZIMETRIE

ZÁVĚR

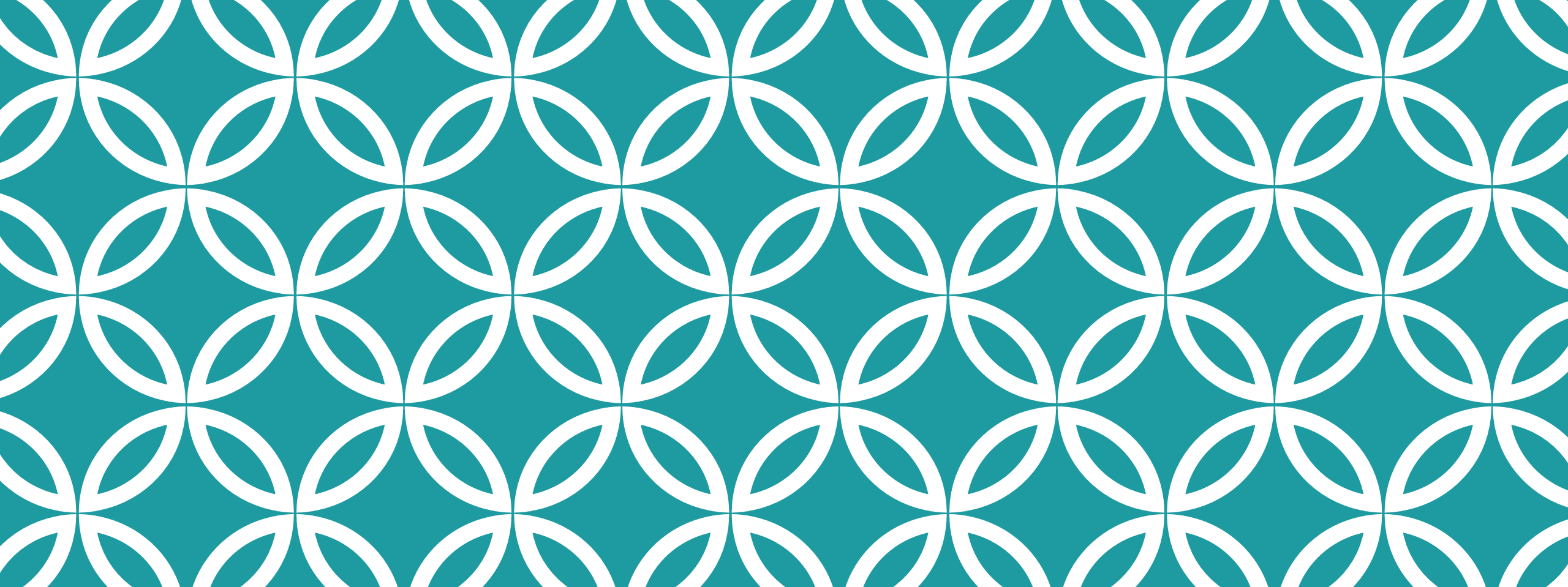
dozimetrie lze dělat i ambulantně, ale...

dozimetrie OAR je velmi důležitá pro pacienta a jeho následnou léčbu

pro přesnou 2D/3D dozimetrii je nutné mít přesnou kvantifikaci – mám ji opravdu?

pro přesnou střední absorbovanou dávku je nutné znát správný objem

aktuálně stanovená přesnost 3D dozimetrie ve FN Motol je $\pm 15\%$ (spíše $\pm 10\%$)

DĚKUJI ZA POZORNOST |